

Shrnutí: Právní aspekty spolupráce Evropské unie se zeměmi AKT

Počátky spolupráce EU se skupinou zemí subsaharské Afriky, Karibiku a Tichomoří (Skupina AKT) sahají až k samotným počátkům evropské integrace, kdy již Římská smlouva ve své části IV založila přidružení skupiny tehdejších kolonií některých zakládajících členských zemí k Evropskému hospodářskému společenství. Po osamostatnění těchto bývalých kolonií byla úprava jejich přidružení k EHS postavena na mezinárodněprávní základ dohodami z Yaoundé (1963, 1969), které byly následovány dohodami z Lomé (1975, 1980, 1985, 1990 – revidována v roce 1995). Spolupráce mezi ES/EU a zeměmi AKT se postupně vyvinula v komplexní partnerství zahrnující oblast politické, rozvojové a hospodářské spolupráce. V současné době jsou vztahy mezi Evropskou unií a 78 zeměmi AKT upraveny Dohodou z Cotonou z roku 2000 (revidována v letech 2005 a 2010), jejíž platnost vyprší v roce 2020. Partnerství mezi EU a zeměmi AKT představuje svébytný systém mezinárodního práva a tvoří zřejmě nejkomplexnější vztah mezi skupinou rozvinutých a rozvojových zemí ve světovém měřítku. Spolupráce se zeměmi AKT představuje v řadě ohledů zvláštní kapitolu v oblasti vnějších vztahů Evropské unie a především v důsledku specifického historického vývoje vykazuje některé zvláštnosti, jakou je například Evropský rozvojový fond, který jako jediný z finančních nástrojů vnější spolupráce stojí mimo rozpočet Evropské unie a podléhá zvláštnímu právnímu režimu. Partnerství EU-AKT je založeno na třech navzájem se doplňujících pilířích: politické, rozvojové a hospodářské spolupráci. Hlavním cílem partnerství je podle Dohody z Cotonou podpora hospodářského, kulturního a sociálního rozvoje zemí AKT s cílem přispět k míru a bezpečnosti a podpořit stabilní a demokratické prostředí. Partnerství se má zaměřit na snižování a postupné vymýcení chudoby

v souladu s požadavky udržitelného rozvoje a na postupnou integraci zemí AKT do světové ekonomiky.

Úvodní část práce nabízí stručný nástin historického vývoje, vlastní jádro práce tvoří kapitoly věnované charakteristice Dohody z Cotonou a jednotlivým hlavním dimenzím spolupráce – politické, rozvojové a hospodářské. Práce se pokouší vystihnout především hlavní rysy a charakter právní úpravy partnerství EU-AKT, institucionální struktury, hlavní zásady a principy partnerství, popsat jeho nejdůležitější instituty a rozebrat některé z hlavních právních problémů, které se k nim váží. Největší pozornost je věnována politickému dialogu jako hlavnímu nástroji politické spolupráce, Evropskému rozvojovému fondu jako nástroji rozvojové spolupráce v užším smyslu a v neposlední řadě dohodám o hospodářském partnerství (EPAs – Economic Partnership Agreements), jako novému a v mnoha ohledech problematickém základu hospodářských a obchodních vztahů EU-AKT.